

Rabbi Jason Rubenstein
Rumors of Revelationשמעות של התגלות
הרב איתן רובנשטייןUnit 1, Meeting 1: Attitudes, not Theories,
as the Heart of the Matterיחידה א, מפגש א: במוקד - דרכי התייחסות,
ולא דיון תיאורטי

Introduction

The phrase “Torah min ha-shamayim,” or “the Torah is from Heaven” first appears in Jewish literature in the context of this Talmudic discussion. Here the Talmud grows out of a specific Biblical passage (Numbers 15:27-31), that contrasts accidental transgression with intentional violations: “If a person sins accidentally, the priest shall bring a sacrifice, and he will be forgiven... but a person who sins brazenly... shall be cut off from the people, **for he has denigrated the word of the Lord**”. In what we’ll see, the Talmud will consider what actions, beliefs, and attitudes place a person on the wrong side of ‘spurning the word of the Lord.’

The last part of this passage is Rabbi Yishma’el’s interpretation of “he has denigrated the word of the Lord”. Rabbi Yishma’el’s reading is characteristically unique and insightful: he notices that in the 10 Commandments, only the first two (“I am the LORD your God” and “You shall have no other gods beside Me”) are spoken by God in the first person; the rest speak about God in the third person (e.g. “Do not take the name of the LORD your God in vain”). This leads him to suggest that when the Torah later (in Numbers 15:31) refers to “God’s word”, it is referencing the first piece of the 10 commandments.

הקדמה

המונח 'תורה מן השמים'—מופיע בספרות היהודית לראשונה בתלמוד, בסוגיה העוסקת בפסוקים אשר מבחינים בין עברה בשוגג לעברה במזיד: 'וְאִם נִפְשׁ אַחַת תִּחַטָּא בְשִׁגְגָה וְהִקְרִיבָה עַז בַּת-שָׁנֵתָה לְחַטָּאת. וְכִפֹּר הִכָּהֵן [...] וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְיַד רָמָה [...] וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמָּה כִּי דָבַר ה' בְּזָה' (במדבר טו, כז-לא). כפי שנראה, הגמרא דנה בשאלה מהו 'דבר ה' בְּזָה' – אילו פעולות, אמונות וגישות ממקמות את האדם בצד אלה המבזים את דבר ה'?

בסוף הסוגיה מובאת פרשנותו הייחודית של ר' ישמעאל למילים 'כי דבר ה' בזה'. הוא מצביע על כך שמבין עשרת הדיברות, רק השניים הראשונים ('אנכי ה' אלהיך' ו-'לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני') נאמרים מפי האל בגוף ראשון, ואילו שאר הדיברות מתייחסים לאלוהים בגוף שלישי (לדוגמה: 'לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא'). מסקנתו היא שדבר ה' מתייחס לחלק הראשון של עשרת הדיברות בלבד.

Bavli Shanhedrin 99a

Another tradition: “**Because he has denigrated God’s Word**” — this refers to one who maintains that the Torah is not from Heaven. And even if he asserts that the whole Torah is from Heaven, excepting a particular verse, which [he maintains] was not uttered by God but by Moses himself, he is included in '**Because he has denigrated God’s Word**.' And even if he admits that the whole Torah is from Heaven, excepting a single point, a particular logical or textual inference — he is still included in “**Because he has denigrated God’s Word**”. A tradition: R. Meir used to say: He who studies the Torah but does not teach it is alluded to in “**Because he has denigrated God’s Word**”.

R. Natan said: [it refers to] whoever pays no heed to the Mishnah. R. Nehorai said: Whoever can engage in the study of the Torah but does not engage in it. R. Yishma’el said: This refers to one who worships other gods. How is this implied? As taught in the school of R. Yishma’el: “**Because he has denigrated God’s Word**”— this applies to one who despises the words (*dibbur*) spoken to Moses at Sinai, “I am the Lord your God ... You shall have no other gods.”

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין, דף צט ע"א

תניא אידך כי דבר ה' בזה זה האומר אין תורה מן השמים ואפילו אמר כל התורה כולה מן השמים חוץ מפסוק זה שלא אמרו הקדוש ברוך הוא אלא משה מפי עצמו זהו כי דבר ה' בזה ואפילו אמר כל התורה כולה מן השמים חוץ מדקדוק זה מקל וחומר זה מגזרה שוה זו זה הוא כי דבר ה' בזה

תניא היה רבי מאיר אומר הלומד תורה ואינו מלמדה זה הוא דבר ה' בזה

רבי נתן אומר כל מי שאינו משגיח על המשנה ר' נהוראי אומר כל שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק רבי ישמעאל אומר זה העובד עבודת כוכבים מאי משמעה? דתנא דבי ר' ישמעאל כי דבר ה' בזה זה המבזה דבור שנאמר לו למשה מסיני אנכי ה' אלהיך לא יהיה לך אלוהים אחרים.

Discussion Questions:

1. Why would the Bible treat accidental versus intentional transgressions so differently? Do you think questions of belief are more like accidental, or intentional, transgressions?
2. Take a few minutes to consider Rabbi Yishma'el's position. What would it mean for him to say that the very first part of the Ten Commandments is "God's word" - and what does this mean about the rest of the Torah?
3. What do you think that R. Natan, Rabbi Nehorai, and Rabbi Yishma'el think about the question of 'Torah min ha-shamayim'? [Note: it's helpful here to distinguish between two questions: a) is the Torah from heaven? and b) how much is at stake if a person answers this question one way or another?]
4. As someone who loves the Torah but has trouble endorsing a specific historical theory of revelation, I find comfort in the fact that the Talmud's underlying concern here is "denigrating (or honoring) God's word" - and that a theory of the Torah's origins is a means to that end. Where do these sources leave you in terms of thinking about your relationships with the Torah?

שאלות לדין:

1. מדוע התורה מתייחסת באופן שונה כל כך לעברות הנעשות בשוגג ולעברות הנעשות במזיד? האם לדעתכם שאלות של אמונה דומות יותר לעברות בשוגג או במזיד?
2. חשבו על עמדתו של ר' ישמעאל. מהי משמעות הצעתו שהחלק הראשון של עשרת הדיברות הוא 'דבר ה'", ומה זה אומר על שאר התורה?
3. מה לדעתכם חושבים ר' נתן, ר' נהוראי ור' ישמעאל על שאלת 'תורה מן השמים'? [הערה: ייתכן שיש מקום להבחין כאן בין שתי שאלות: (א) האם מקור התורה מן השמים? (ב) מה המשמעות של כל תשובה, חיובית או שלילית?]
4. כמי שאוהב את התורה אבל מתקשה לאמץ תאוריה של התגלות ספציפית, מנחמת אותי העובדה שדאגתה העיקרית של הגמרא היא בשאלת ביזוי או כיבוד דבר ה', וששאלת מקור התורה היא רק אמצעי להשגת מטרה זו של כבוד ה'. לאיזו מסקנה מובילים אתכם מקורות אלה בשאלת האופן שבו אתם חושבים על היחס שלכם לתורה?